

Rondetafelgesprek Uitwerking COP26

Vaste commissie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking – 23 februari 2022

Position paper Olof van der Gaag – voorzitter Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE)

Nederland en COP26

Nederland is een rijk land met een hoge CO₂-uitstoot per [inwoner](#). Daarmee heeft Nederland een verantwoordelijkheid én mogelijkheid om bij te dragen aan CO₂-emissiereductie. **Het belangrijkste dat Nederland kan doen tegen de klimaatcrisis is de uitstoot van broeikasgassen in Nederland drastisch verminderen**, in lijn met afspraken uit het coalitieakkoord en de ambities uit *Fit for 55*. Daarmee beperken we de gevolgen van klimaatverandering voor ontwikkelingslanden, worden we minder afhankelijk van import van fossiele brandstoffen zoals aardolie en aardgas, en krijgen bedrijven een sterke thuismarkt.

De Nederlandse energiesector staat voor grote uitdagingen als gevolg van de energietransitie. Door deze uitdagingen aan te gaan ontwikkelen Nederlandse bedrijven kennis, bijvoorbeeld op het gebied van multifunctioneel ruimtegebruik, technologische innovatie en het inpassen van hernieuwbare opwek op moeilijke plekken. De ontwikkeling van een sterke thuismarkt heeft een dubbele werking: Nederland ontwikkelt oplossingen waarmee andere landen sneller hun energievoorziening kunnen verduurzamen en het creëert economische kansen voor Nederland zelf. Nederland heeft op meerdere terreinen een goede uitgangspositie, waaronder de ontwikkeling van laadinfrastructuur voor elektrisch rijden, groene waterstof, offshore wind en innovaties in zonne-energie. **Dit biedt grote kansen voor het bedrijfsleven.**

Duurzame ketens

Verduurzamen gaat verder dan de energietransitie op Nederlandse bodem. Om deze transitie te realiseren zijn o.a. enorme aantallen windturbines en zonnepanelen nodig. Winning van de benodigde grondstoffen vindt veelal in het buitenland plaats. **Het nu verduurzamen van betreffende ketens betekent een nog duurzamere ontwikkeling van hernieuwbare energie.**

Tegelijkertijd is het vreemd als er hogere eisen worden gesteld aan duurzame bronnen dan aan de fossiele bronnen die verantwoordelijk zijn voor klimaatverandering. Duurzaamheidseisen zouden op een vergelijkbare manier moeten gelden voor alle ketens. Zo zou het logisch zijn om duurzaamheidseisen te stellen aan aardgas en er rekening mee te houden dat uitstoot van Amerikaans en Russisch aardgas zo'n [30 procent](#) hoger ligt dan Nederlands gas en zou import van 10 miljard kuub aardgas uit Rusland zo'n [5 Mton](#) extra uitstoot met zich meebrengen. En de (terechte) eisen die gelden voor duurzaamheid van biomassa zouden logischerwijs ook moeten gelden voor de veel grotere stroom aan biologische grondstoffen, ook bijvoorbeeld die voor veevoer. Als de lat hoger wordt gelegd voor uitsluitend klimaatoplossingen remt dat de energietransitie en wordt het doel van de duurzaamheidseisen niet bereikt omdat belangrijke grondstofstromen daarvan zijn vrijgesteld.

De wind- en zonnector bezig met de totstandkoming van een Convenant Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (IMVO). Een eerste stap in het IMVO-convenant is het in kaart brengen van risico's in de ketens voor mens en milieu. Het convenant adresseert deze grensoverschrijdende risico's en biedt ondertekenaars een platform om samen aan oplossingen te werken. Zo worden ketenrisico's stapsgewijs beperkt en weggenomen. IMVO-eisen hebben nog meer impact als hier ook op EU-niveau regels voor worden opgesteld. Ook in Nederland is er ruimte voor verbetering van ketens, bijvoorbeeld door meer circulair te ontwerpen en grondstoffen zoveel mogelijk te hergebruiken. **De overheid moet hierin een belangrijke rol spelen, door waar mogelijk criteria voor duurzaamheid op te nemen** in aanbestedingen en regelgeving en niet uitsluitend te sturen op laagste kosten per vermeden ton CO₂. Een voorbeeld zijn windturbinebladen die, vanwege de gebruikte thermoharder composieten, op dit moment niet te recyclen zijn. Enkele fabrikanten werken aan recyclebare bladen, of bieden deze al aan. Echter, door de marginaal hogere prijs en de afwezigheid van eisen voor recyclebaarheid van bladen in tenders, is er vrijwel geen vraag naar.

Geldstromen in de juiste richting

Het is van cruciaal belang dat geldstromen bijdragen aan de energietransitie, zowel in Nederland als in ontwikkelingslanden. Daarom is het goed dat Nederland het initiatief heeft [gesteund](#) om fossiele investeringen in het buitenland te beëindigen. **Tegelijkertijd moeten ontwikkelingslanden dan wel worden geholpen om de fossiele stap over te slaan.** Daarbij kan de Nederlandse energiesector helpen, door kennis en producten te leveren voor een CO₂-vrij energiesysteem. Zo dragen mitigatie inspanningen bij aan duurzame ontwikkeling. Tegelijkertijd hebben de minst ontwikkelde landen het meeste baat bij klimaatadaptatie. Daarin moet dus een balans worden gevonden. *Small Island Developing States*, waaronder de Nederlandse Antillen en Suriname, stoten bijvoorbeeld slechts 0,2% van wereldwijde emissies uit, terwijl deze landen wel grote [schade](#) ondervinden als gevolg van de klimaatcrisis. Het VN-milieuprogramma [schat](#) dat alleen al **de jaarlijkse kosten voor adaptatie stijgen naar USD \$140-300 miljard in 2030.**

Nederland [verwacht](#) in 2022 zo'n €1,3 miljard beschikbaar te stellen voor klimaatfinanciering, waarvan een deel uit private fondsen. Het is van belang om dat bedrag te halen, omdat de OESO verwacht dat het doel om USD \$100 miljard beschikbaar te stellen bij lange na niet wordt gehaald. Uiterlijk in 2024 moet er duidelijkheid komen over een nieuw doel. Zet hierbij gezien de stijgende adaptatiekosten in op een fors hoger doel. Nederland is een relatief grote [donor](#) van internationale financiële instellingen die een belangrijke rol hebben in het faciliteren van klimaatfinanciering. Hoewel het bedrag dat Nederland beschikbaar stelt een gift is, is het grootste gedeelte van klimaatfinanciering een [lening](#). Ontwikkelingslanden betalen zo'n USD [\\$200 miljard per jaar](#) aan rente aan rijke landen. De minst ontwikkelde landen kunnen zich door deze schuldenlast niet ontwikkelen en niet investeren in zowel klimaatadaptatie als klimaatmitigatie. **De Nederlandse overheid zou zich daarom moeten inspannen binnen deze IFI's voor gedeeltelijke kwijtschelding van schulden**, in het bijzonder voor landen waar Nederland een historische verantwoordelijkheid voor heeft.

De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) maakt zich sterk voor een energievoorziening die volledig is gebaseerd op hernieuwbare energie door het bundelen van krachten uit de gehele sector. De activiteiten bij meer dan 6000 aangesloten bedrijven vertegenwoordigen nu al een omzet van ruim €41 miljard en meer dan 250.000 werknemers.